ద్రోహి యెవరు?

[ఆనందరావు తలిదండ్రులవద్దనుండి హరిజనులన్నా బీదసాదలన్నా సాను భూతీ సహాయపడడమూ నేర్చుకున్నాడు. తండ్రి శీను అనే హరిజనబాలకుని బ్రతికించుట ఆనందరావు మనసులో ఈ యాశయాలకు బీజమైంది. కొంతకాలానికి ఆనందరావు తలిదండ్రులూ, శీను తలిదండ్రులూ కూడ గతించారు. ఆనందరావు డాక్టరుగా చదవడానికి పట్నం వెళ్లాడు. శీను క్రూరాత్ముడైన రుద్రారెడ్డియింట్లో జీవితానికి కుదిరాడు.

ఆనందరావు చదువుకున్న తరువాత పూర్వపు టాశయాలకు వ్యతిరేకంగా మారిపోయ్యాడు. ఒకదినం శీను వచ్చి తన్ను రుద్రారెడ్డి కొలువునుండి తప్పించి ఏదైనా సాయంచేయమని ఆనంద రావును బ్రతిమాలాడు. అతడు నిరాకరించాడు.

ఆమరుదినం రుద్రారెడ్డి హత్యచేయబడ్డాడు. శీనే చంపివుంటాడని అందరూ అతన్ని వెదకుతూవుంటే ఆనందరావూ వారితో వెదకడానికి వెళ్లాడు. శీను ఒక చోట దాక్కొనివుంటే కనుక్కొని వెదకుతూన్న వారి కప్పగించాలని ప్రయత్నించేస్తే, శీను రుద్రారెడ్డిని స్వప్రాణ సంరక్షణార్థం చంపానని, తన్ను రక్షించమని ప్రార్థించాడు. తరువాత]

ప్రాణభయముచేత మనిషి యెంతబాధపడతాడో నాకు అప్పటివఱకూ తెలియదు. నా మనసు అంగీకరింపకున్నా శీనూ కథంతా నమ్మవలసిందే అని లోపల యేమో చెపుతూన్నట్లు గనపడింది. ఆసమయంలో ఒకమనిషిని ఈ యనంతవిశ్వములో లీనము చేయుటకుగాని స్వాతంత్ర్యమునిచ్చి జీవింపనిచ్చుటకుగాని నాకు సర్వాధికారమూ వుంది. ఆశక్తిని అటో యిటో ఉపయోగింపవలసిందే కాని మధ్యమార్గం అనేది ఉండదు. ఇదే పాశ్చాత్యప్రపంచంలో అయివుంటే హంతకుడు 'స్వరక్షణార్థం అట్టిహత్యచేశా' నంటే వాన్ని విడిచిపెట్టివుండేవారు కాని మన దేశంలో సత్యాన్ని నమ్మేవారెవరు? నమ్మితే మాత్రము సుఖముందా! సత్యానికీ న్యాయానికీ చాలా దూరంకదూ!

"దయవుంచండి బాబూ! బ్రతికిపోతాను. తమ బాబాయిగారుంటే నన్ను రక్షించివుండేవారు" అని శీను తన దుఃఖం వెళ్లబోసుకుంటూ పైవాక్యం తారాజువ్వలాగ నామీదికి వదలాడు

ఆతడన్న యీమాటలకు నా అంతరంగం చలించింది. వణికింది. ఏదో గతకాలమునాటి విషయం జ్ఞాపకానికి వచ్చింది మానాన్న నాసమీపంలో నిలబడి శీనుప్రక్కను వాదిస్తూవున్నట్లు గనపడింది. ఆనాడు నేను నాన్నతో వెళ్లిందీ, శీను తండ్రి యిచ్చిన కుక్కపిల్లను తెచ్చుకున్నదీ, "నేనూ పెద్దయాక నీలాగే మాలవాళ్లకి సాయము చేస్తాను, మాలపిల్లలకు మందులిచ్చి బ్రదికిస్తాను" అని నాన్నతో అన్నదీ, నాన్న నావంక సంతోషంతో చూచి చిరునవ్వు నవ్విందీ వకమెరుపులాగ మనోవీధిలో తళుక్కుమన్నది ఇక నే నాగలేకపోయాను.

"శీనూ! నీవన్నది సరే నాన్నవుంటే నీకు సాయం చేసివుండేవారే. నేనుకూడా చేస్తాను. నా హృదయంలో యింతవఱకూ వున్న పూతుకాభిప్రాయాలకు

దైవం నన్ను మన్నించుగాక. నిన్ను హంతకుడని వారి కప్పగిస్తే వారూ హంతకులవుతారు. నిజమే! ఎవరు హంతకులుగారు?"

"బాబూ! బ్రతికాను. మీరు నన్ను రక్షిస్తారని అనుకున్నా. మీరు పెద్దబాబులాగ మంచివారని నాకు తెలుసు" అంటూ శీను వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూనే వున్నాడు.

అపుడు నాకు సమీపంలో ఏదో శబ్దం విన వచ్చింది. వెంటనే పరిస్థితులన్నీ జ్ఞాపకానికి వచ్చాయి. 'పొదలోకివెళ్లిదాక్కో' అని శీనుకి చెప్పాను. అతడాలాగు దాక్కొన్నతరువాత వెదుకుతూన్నవాళ్లని రమ్మని కేకలేశాను వక్కపరుగులో వారంతా నావద్ద గుమిగూడారు. నేను శీనును పట్టుకోనివున్నా ననుకొన్నారు. వారందరూ 'వాడెక్కడ? వాడెక్కడ?' అని ఆదుర్దాతో అడిగారు.

"ఇక్కడుంటే పట్టుకున్నా. నన్ను క్రిందబడ త్రోసి వాడు అదో ఆ దిక్కు పరిగెత్తాడు. నా కాలు దెబ్బతగిలింద"ని మడమ చూపాను. వారంతా ఆదిక్కు వురికారు.

వారు వెళ్లిన శబ్దం అణిగినతరువాత 'వారంతా వెళ్లారా?' అని శీను మెల్లగా అడిగాడు.

"ఇదో! నీవు వేగంగా వెళ్లి మాయింట్లో దాక్కో" అన్నాను వేణువు ఎత్తుకొని అతడక్కడ నుండి ఒకనిముషంలో మాయమయ్యాడు.

తగిలినకాలు ఈడ్చుకొంటూ మనస్సులో ఎన్నో ఆలోచనలు పరుగెడుతూవుండగా తిన్నగా యింటికి బైలుదేరాను వెతకుతూవుండే రుద్రారెడ్డిమనుషులనూ, పైగా చట్టాన్ని కన్నుగప్పి శీను నెలా రక్షించాలో అన్నదే నన్ను ఎక్కువగా కలవర పెట్టింది.

ఇల్లు చేరాను. శీనును ఒకచోట భద్రముగా దాచి రక్షించేమార్గ మాలోచిస్తూకూర్చున్నా. నాకొక ఆలోచనతోచింది దాంతో కార్యక్రమమంతా యోచించాను. అదికూడా అపాయకరమైందే. కాని గత్యంతరం వుంటేగదూ!

మా యింట్లోవున్న పాతఅస్థిపంజరాన్ని విప్పి ఎముకలన్నీ ప్రోగుచేయమని శీనుతో చెప్పాను. అవి అతని ప్రాణాన్ని రక్షిస్తాయని చెపితే అతడు నమ్మలేదు. విప్పిన ఎముకలనన్నీ నీటిలో నానవేశాను

సాయంత్రమైంది; చీకటి అల్లుకుంటూవుంది. వెదుకుటకు వెళ్లినవారంతా వస్తూవున్నారు.

"దొరికాడా?" అన్నా వారితో

వారిలో ఒకడు 'ఊహూ' అంతమాత్రానికే విడుస్తామా? చిక్కేవఱకూ వెదకుతాం. మీకు కాలు ఏలాగుంది?" అన్నాడు

"కాలే తగిలివుండకపోతే శీనును ఈవేళకు పిండి క్రింద కొట్టివేసివుండేవాణ్ణి" అన్నా కోపంగా.

"నిజమే. మీరు మీ నాన్నగారిలాగ కాదని వీళ్లతో నే నిదివఱకే చెప్పాను. మీ నాన్నగారికి యీ మాలవెధవలంటే మహాదయ" అన్నాడు.

"సరే వెళ్లిరండి" అని లోపలికి వెళ్లిపోయాను.

రాత్రి మాటుమణిగేవఱకూ చీకటింట్లోనే కూర్చునివున్నా నేను పన్నివుండే పన్నాగంలో జయించానాసరి. లేదా శీనును రక్షించలేను సరి గదా; నా కంఠానికి వురితెచ్చుకున్నట్టే.

అర్ధరాత్రి దాటింది. నేనూ శీనూకూడా మేలుకొనే ఆలోచించుకుంటూవున్నాం, మాట్లాడకుండా. తరువాత నేను మెల్లగా నానవేసివున్న ఎముకలనన్నిటినీ సంచిలోవేసి మూటకట్టాను. శీనుతో "శీనూ! నీ పిల్లంగోవిని పోగొట్టుకొనడం నీ కిష్టమేనా?" అని ప్రశ్నించాను.

"మీరు తప్పితే ఈప్రపంచంలో ప్రాణస్నేహితుడు ఈవేణువే మీరు కావాలంటే దీన్ని

పట్టుకెళ్లండి" అని వేణువు యిచ్చాడు. అది తీసికొని ఒకగుడ్డను కిరసనాయిల్ లో ఒక కఱ్ఱకొనకుచుట్టి ఎముకలసంచి బుజానవేసుకొని బైలుదేరాను.

మాయింటికి రెండు ఫర్లాంగులదూరంలో మా కొక బావివుండేది దానిసమీపంలోనే వ్యవసాయదార్ల వుపయోగానికి మానాన్న ఒక పెద్దపూరిల్లు కట్టించాడు. చుట్టూ ఏవేవో చెట్లు వేయించాడు. దానికి దగ్గరగానే కసవువాము లుండేవి పగలంతా రైతు లక్కడున్నా రాత్రుళ్లలో అక్కడెవరూ సాధారణంగావుండరు.

నేను పైవస్తువులన్నీ మోసుకొని కాలునొస్తున్నా గబగబా ఆయింటిని సమీపించాను. బైటనే పిల్లంగోవిని పడేశాను. లోపలకువెళ్లి ఒకమూలగా సంచిలోవున్న ఎముకలనన్నిటినీ కుప్పపోశాను. బైటకువచ్చి చూరుకు కిరసనుతో తడిపిన గుడ్డతో నిప్పంటించాను. చూస్తూవుండగానే మంటలు వ్యాపించాయి. ఏలా పరుగెత్తానో తెలియదు నిముషంలో యింటిలో పడ్డాను మేడమీదకు వెళ్లిచూచాను రాత్రంతాకూడా శీనుని వెదకుతూన్న మనుష్యులంతా కాలుతూవుండే యింటివైపు కేకలేస్తూవస్తూన్నట్టు గనిపించింది. పక్కనవున్న గడ్డివాములుకూడా అంటుకొన్నవి అక్కడ ఒక పెద్దగుంపు చేరింది. ఒకరిద్దరు మాయింటివైపు పరుగెత్తుకొనివచ్చారు. నేను గదిలోపలకువెళ్లి పడకమీద కూర్చున్నా వచ్చినవాళ్లు నన్ను పిలుస్తూ గట్టిగా తలుపుతట్టి అరవడాని కారంభించారు. క్రిందకువెళ్లి కళ్లు నలుపుకుంటూ, 'ఏమిటి సమాచారం' అన్నాను.

"మీయిల్లూ గడ్డివాములూ కాలుతున్నాయి బావిదగ్గర" అన్నారు.

"ఎందుకు? కారణమేమిటి? చూద్దాం పదండి" అంటూ వాకిలిమూసి తాళంవేసి వారివెంట కాలుతూవున్న చోటు చేర్నాను. అదివరకే కప్పు కాలి లోపల పడ్డది. చుట్టూవున్న వాములన్నీ కాలి పోయాయి గుంపుచేరినవారంతా నిప్పు ఆర్పడానికి ప్రయత్నిస్తూవున్నారు.

"ఏలా అంటుకుంది" అని ఒకరిద్దరిని ప్రశ్నించాను. వారు 'మేమూ అదే ఆలోచిస్తున్నాం' అన్నారు.

ఇంతలో వకడు శీను పిల్లంగోవి తీసుకొనివచ్చి "డాక్టరుగారూ! దీనికేమంటారు!" అని నాదగ్గరిచ్చాడు.

నేను ఆశ్చర్యంనటిస్తూ "ఓహో! ఇది శీను పిల్లంగోవి. ఇది ఇక్కడికి ఏలావచ్చింది" అన్నా. "ఔనౌను! వానిదే! వానిదే!" అని అందరూ అన్నారు.

బహుశా శీను మిమ్మల్ని తప్పించుకొని ఎక్కడో దాగివుండి రాత్రికాగానే దీన్లో దాక్కుందామని పరుగెత్తివచ్చి అవసరంలో ఇది క్రిందబడవేశాడేమో?" అని ఒకడన్నాడు. "దాక్కునివుంటే బాగా మాడివుంటాడులే. వానికిదే తగినశాస్తి" అని యింకొకడన్నాడు.

నాకు సంతోషం ఇంతా అంతా కాదు నా యుక్తి చక్కగా పనిచేసింది అన్నీ ఈలాగే సరిపోతే ఎంతబాగుంటుంది అనుకున్నా. అక్కడ చేరినవారంతా ఏలా నిప్పంటుకుంది అని కొందరు, చావనీ మాలవెధవ అని కొందరు, పాపం డాక్టరుగారికి ఎంతనష్టం అని కొందరు ఇష్టమువచ్చినట్లంతా మాట్లాడుతూ యిండ్లకు వెళ్లసాగారు. వాళ్లలో మా రైతులను ఇద్దరినిమాత్రం వుండమన్నా. ఎందుకంటే కాలినయింటిని వెదకించి వాళ్లకూ ఆ ఎముకలను చూపించి శీను ఆయింట్లోనే చచ్చిపోయాడని సాక్ష్యం యిప్పించడానికి.

తెల్లవారింది. యింకా మసక మసకగావుంది, కాలినస్థలమంతా కఱ్ఱలతో వారిని వెతకమని నేను చూస్తూ నిలబడుకున్నా. వారు కొంతసేపు వెతికారు.

ఏమీ కనపడలేదు. కాని మరికొంతసేపటిలోనే వారు ఎముకలకుప్పను గుర్తించారు వానిలో ప్రతి కొంచంమాత్రం కాలివుంది ఇతరా ఎముకలుకూడ పూర్తిగా కాలలేదు. వెతకుతూవుండగానే పైన కాలుతూవున్న దూలంవిరిగి సరిగ్గా ఆకుప్పమీదపడ్డది. అది ఎముకలను నిర్విశేషంగా కాల్చివేస్తుంది గదా అని సంతోషించాను.

"ఈ మాలవెధవతో ఇంక బాధవుండ"దని యిష్టంలేకున్నా ఆరైతులతోకూడ నేనూ అన్నాను

అక్కడినుండి మాయింటి మార్గంపట్టాము. త్రోవలోనే సబ్ యిన్‌స్పెక్టరూ నలుగురుపోలీసు జవానులు ఎదురయ్యారు. "శీను మీ బావివద్ద యింటిలోపడి కాలిపోయాడట వెళ్లి చూడాలి మీరుకూడారండి" అన్నాడు సబిన్‌స్పెక్టరు.

"ఇపుడే అక్కడనుండీ వస్తున్నాం మేము వెతికాము. ఎముకలుమాత్రం కన్పించాయి. అంతలో కాలుతూవున్న దూలంపడింది వాటిమీద; ఇదివఱకు భస్మమైవుంటాయి వెళ్ళి వుపయోగంలేదు"అన్నా.

"నిజమేసామీ! మేముకూడా చూచాము"అని నావెంబడివున్న రైతులన్నారు.

"అలాఅయితే పోవడమెందుకుగాని చచ్చిపోయినట్లు మీరు సర్టిఫికేటివ్వండి. ఈ రైతులను సాక్షులుగా పెట్టి రిపోర్టువ్రాస్తాను. సరి పోతుంది" అన్నాడు సబిన్‌స్పెక్టరు.

"అలాగే"నన్నాను.

ఈవిధంగా అధికారరీత్యా శీను చచ్చిపోయాడు. హంతకుని వెదకిపట్టి శిక్షింపవలసిన పనిలేకపోయింది. అదెలాగో ముగిసిందికాని శీనును ఏలాగ దూరంగా పంపించాలి ఎవరికంటాపడకుండాఅని ఆలోచించాను. రెండుమూడురోజుల్లోనే నేను పట్నంపోతున్నాననీ త్వరలోనేవస్తాననీ చుట్టుప్రక్కలవారలతో చెప్పాను.

ఒకనాటిరాత్రి శీనుతోకూడా బైలుదేరి స్టేషనునకు వెళ్ళాను. రైలులో బెజవాడ చేరాము అక్కడ నేను శీనుకు ఏబదిరూపాయలు చేతికిచ్చి ఎక్కడైనా వెళ్లి బ్రతుకొమ్మన్నా ఆసమయములో శీనుస్థితి వర్ణించడానికి వీలులేదు. రక్షించిన నన్నువీడి ఏలాపోవడమో అతనికి తెలిసిందికాదు. ఇంతకుముందు గ్రామంవిడిచి బైటపోయినవాడేకాదు. ఇంతకూ వానికెవరూలేరు. వెళ్లకుంటేతీరదు విడవలేక విడువలేక సంతతధారగా కన్నీరుకారుస్తూ నన్నువదిలి వెళ్లిపోయాడు. నేనుపట్నంవెళ్లి వారంరోజులుండి తిరిగి వూరుచేరుకున్నా. ముందువలెనే నా ప్రాక్టీసుచేసుకోడాని కారంభించాను

ఈ విషయాలన్నీ జరిగి సంవత్సరంకూడా కాలేదు. ఇంకా మనోవీధిలో అస్పష్టంగా కనబడుతూనేవున్నవి. ఇంతలోనే నాజీవితంలో మరొక అధ్యాయం ఆరంభించేవిషయాలు తటస్థించాయి

మాగ్రామానికీ రైలుస్టేషనుకు ఒకమైలుదూరంకూడావుండదు అయినా నాకు ఆస్టేషనునకు బదిలీ అయిన నారాయణరావునుగురించి తెలిసికొనడానికి సమయముగాని ఆవశ్యకతగాని లేకపోయింది. ఒక దినము సాయంకాలము నారాయణరావుగారువచ్చి తనకుమార్తె నొకమారుచూడవలెనని ప్రార్థించారు. ఆయన మాటలాడిన నాలుగుమాటలే నన్ను ఆతని స్నేహితునిజేశాయి. ఆయనఇంటికి వెళ్ళాను.

విజయ నారాయణరావు కేకపుత్రిక. పదహారేళ్లుంటాయి. ఆవిడకుసౌందర్యం అట్టేలేకపోయినా ఎంత స్వల్పకాలం ఆమెతోమాట్లాడినవారైనా ఆవిడపైన ఒకవిధమైనఅభిమానం చూపకుండావుండలేరు.

విజయకు చాలకాలంనుంచీ జ్వరంవస్తూవుండేదట. నే నావిడను పరీక్షించినసమయాన్నే అదికేవలం జ్వరంకాదనీ క్షయరోగచిహ్నమనీ కనుగొన్నా. ఆరంభదశ దాటినట్లు కనపడింది. ఎంతోకష్టపడితేనేగాని విజయదక్కదని నాకపుడేతోచింది.

మందు లివ్వడానికిముందే విజయకు నాహృదయం ఇచ్చాను మందుకర్చుకు వారివద్ద డబ్బు పుచ్చుకొనడానికిముందే విజయహృదయం పుచ్చుకున్నాను ఒకవేళ బ్రతికిబైటబడితే నావిషయమై విజయ ఆశపెట్టుకోవచ్చు ననుకుందేమోగాని విజయ ఎవరికీదక్కని స్థితికిపోయిందనేసంగతి నాకు బాగాతెలుసు. అయితేమాత్రం ?

విజయఅమాయకత్వం, కోమలత, సున్నితమైన తెలివీ, సౌమ్యతా, పైగా ఆ విడకు కలిగిన అఘోరరోగమూ చూచి నాకు మొదటినుండి ఒకవిధమైన అభిమానమూ జాలీ కలిగాయి. ఆవిడకు నేనుచూపెట్టే అక్కరా, శ్రద్ధా, బహుశా నాయందొకవిధమైన భక్తీ గౌరవమూ కలిగించివుంటాయి. ఈ ప్రిలిమినరీ భావాలు ప్రేమగా ఎప్పుడుమారడాని కారంభించాయో, నేను వూహించలేను. ఏలాగైతేనేమి యిరువురి హృదయాలూ వక్కటైనవి.

రాత్రింబగళ్ళూ నిద్రాహారాలు మానేసి కంటవత్తిడుకొని విజయనుబ్రతికించాలని నాశక్తిసామర్థ్యాలన్నీ వినియోగించాను. కాని వుపయోగంలేకపోయింది. విజయ అనంతవిశ్వంలో లీనమైపోయింది తనతో నాహృదయాన్నికూడా తీసికొని వెళ్లింది.

శూన్య హృదయంతో ఒక ప్రతిజ్ఞచేశాను. నా జీవితమంతా క్షయరోగంతో బాధపడే బీదపిల్లల బాగుచేయడానికి వుపయోగిస్తానని. వెంటనే నాకున్న భూములూ ఇళ్లు అమ్మివేశా. డబ్బంతా తీసికొని పట్నంచేరుకున్నా. పట్నంవెలుపల అనుకూలమైన స్థలంకొని అందులో క్షయరోగులను కుదుర్చుటకు కావలసిన ఏర్పాటులన్నీచేశాను. పదుహేనేళ్ల లోపలి బీదకుర్రాళ్లనే నేనంగీకరించుటకు తీర్మానించుకున్నా. నా ఆశ్రమంలో బీదపిల్లలు పెక్కుమంది చేరారు. వారు క్రమంగా ఆరోగ్యవంతు లవుతూవుంటే నా శూన్యహృదయానికి ఒకవిధమైన ఆనందం కలుగుతూండేది.

పదిహేనేళ్లుగడిచాయి. నా స్వంతఆస్తి మొదట సుమారు కొన్నిలక్షలైనా యితరుల సాయం నేనపేక్షించనందువల్ల క్రమక్రమంగా కరిగిపోయింది. ఇక స్వల్పకాలంలో ఇతరులసాయం లేకపోతే నేనతి కష్టంతోగాని నా ఆదర్శము నెరవేర్చుకోటానికి సాధ్యంకాదనుకునే స్థితివచ్చింది

నా స్థితీ వుద్యోగమూ ఆశయాలూ వెల్లడిస్తూ మహనీయు లెవరైనాతోడ్పడాలని పత్రికల్లో మనవిని ప్రకటించాను. దయాదాక్షిణ్యములుగల మహనీయు లంతా తమకు తోచిన స్వల్పసహాయము చేశారు. కొంతమంది చేస్తామన్నారు.

ఈలావచ్చిన ఒకఉత్తరం నాకు అమితఆశ్చర్యం కలిగించింది సహాయంచేయడాని కెంతో ఆదుర్దాతో వున్నాననీ, ఇంతకాలమూ తనకు తెలియక వూరుకున్నందుకు క్షమించాలనీ తాను ఫలానాదినం వస్తాననీ ఆవుత్తరంలోవుంది. క్రింద హరిదాసని చేవ్రాలు వుంది.

నాకేమీతోచింది కాదు. వారు వస్తానన్న నిర్ణీత దినం ఎప్పుడువస్తుందాఅని కాచుకొనివున్నా. ఆ దినం వచ్చింది. వారూవచ్చారు.

ఆమహనీయు డెవరూకాదు. శీను! మేమిద్దరూ కలసికొన్న కొంతసేపటివరకూ మంత్రముగ్ధులులాగ వున్నాము. నా హృదయం సంతోషంతో గంతులు వైచింది. శీనునోట మాటరాకుండ నాకుమోకరించాడు. రెండుచేతులా లేవనెత్తాను. ఎన్నిసంవత్సరాలనుంచో దూరంచేయబడిన తల్లీ తనయులూలాగ కౌగలించుకొని తన్మయత్వం చెందాము.

సుమారు యిరవైసంవత్సరాలనాడు నన్నుబెజవాడలో విడిచిన తరువాత శీను ఉత్తరహిందూస్థానం చేరుకున్నాడు. వేణుగానంలోనే కాకుండా యితరావానిలోకూడా అమితమైన సంగీతప్రజ్ఞ సంపాదించాడు. దాంతో వేలు గడించాడు. ఇంతలో పత్రిక

ఉలో నా మనవిని చూచాడు అయస్కాంతంవద్దకు వచ్చే సూదిలాగు ఒక్కేప్రయాణం నావద్దకు. ఇది శీను-హరిదాసు-చరిత్ర.

నా ఆశ్రమములో నేవుండి తన డబ్బంతా నావశం చేసి ఇంకా తనపద్యవల్ల యావజ్జీవమూ డబ్బుగడిస్తూ రోగగ్రస్తులైన పిల్లల కారోగ్యం కలిగించేటందుకు నా కన్నివిధాలా తోడ్పడుతానని నన్ను ప్రార్థించాడు. నాకు-ఎవరికికాని-అంతకంటె కావలసిందేమి?

ఆ సాయంత్రం ఆశ్రమంలో హరిదాసు వేణుగాన ప్రదర్శనం చేశాడు. ఆ గానామృతలహరి మరల నన్ను, మోడుబారిపోయిన మొద్దుకట్టెను చిగిరింప చేసింది. అప్పటి నాయానందం వర్ణించడానికి వీల్లేదని ఒకమారుచెప్పితే చాలదు.

మా నాన్న నాకు నేర్పిన సహనమూ, అంత్యజులమీది ప్రేమా లేకపోతే ఈ యానందం అనుభవించి వుండే వాణ్ణేనా అన్నది అపుడు నాకు జ్ఞాపకానికివచ్చింది. రుద్రారెడ్డి సాధ్యమైనంతమందిని సాధ్యమైనన్ని విధాలా నిరంతరమూ హింసిస్తూవుండే చట్టసమ్మతమైన హంతకుడు. అటువంటివాణ్ణి స్వప్రాణసంరక్షణార్థం తెలియక చంపినశీను హంతకు డెలా అవుతాడు. నేను మూతుకాభిప్రాయాల్లో హంతకుడని శీనును వారి కా నాడు అప్పగించకుండా వారికీ ప్రభుత్వానికీ ద్రోహం—అది ద్రోహమైతే-చేశానని లోకం అంటుం దేమో? అలా అప్పగించివుంటే వారతన్ని చీల్చి చెండాడి వుండేవారుగదూ! హంతకుడని శీనును అల్లా చేసివుంటే వారేమవుతారు? ఈలాచేయదలంచుకొన్న సంఘానికే నాతోకూడ యావజ్జీవము శీను సేవచేయ దలంచుకొన్నాడుకదా! హంతకుడని శీను నానాడు తుద ముట్టించివుంటే వారినాకు ఆత్మద్రోహులు కారూ! నేను వారితో చేరివుంటె అంతే కాదూ! అనే ఆలోచనతో నాకు కళ్ళలో నీళ్లు తిరిగాయి. నా ప్రవర్తన లోకదృష్టిలో ఏమైనా దైవంమాత్రం సంతోషిస్తాడు.

శీను వచ్చిననాటినుండీ నా ఆశ్రమంలో కార్యక్రమము నిరంతరాయంగా జరుగుతూవుంది, ఆరోగ్యాభివృద్ధి జెందుతూవున్న బీదపిల్లలతో కలకలలాడుతూ వుంది. ఈలాగే మాయిరువురి జీవితాలు తుదవఱకూ సాగిపోతుంటాయని అనుకొంటాను.

[స్వేచ్ఛానువాదము చ.రా.]

ఉగాది కానుక

విద్వాన్ దర్భా వేంకటకృష్ణమూర్తిగారు ఎం.ఏ.

తే. గీ. ఆర్తులై హైందవుల మొఱ యాలకించి
ధర్మసంస్థాపనార్థ మీ తరుణమందు
నభయహ స్తంబుతోడుత నవతరించు
నీశ్వరుం డీప్సితార్థంబు లిచ్చు మీకు.